

Posamezna številka stane 1 koro.

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se začunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 koro.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklam so poštnine proste. — Telefon št. 220.

112 številka.

Maribor, dne 7. oktobra 1921.

Letnik XIII.

Patrijotične fantazije.

Neuspehi naše zunanje politike, nevarnost albanskih navalov in drugi incidenti na naših mejah so spravili patrijotično kri v mrzlično vrvenje.

„Beograjski Dnevnik“ kliče: patrijotije na noge! ter izdaja sledeča navodila za očuvanje naših mej:

„Noben Madžar ne sme ostati na meji proti Madžarski, noben Makedonec-bugaraš proti Bolgarski, noben Arnavi na meji proti Albaniji! Vse, kar je sedaj na meji, treba ali pogrniti čez mejo, ali pa potisniti v notranjost države, ob meji pa naseliti samo naše ljudi in to samo prave Srbe“.

Tako vpije in kriči g. Cievarič, ter zahteva, da se osnuje patrijotična organizacija, ki bi ta njegov projekt izvedla do spomladi prihodnjega leta; da do tedaj po deset kilometrov od naše strani do meje ne srečamo ne enega Madžara, ne enega Arnavta, ne enega Makedonca, temveč samo naše ljudi — Srbe.

Taki projekti, alarmantni, fantastični in smešni najdemo na žalost pri nas še dovolj ljudi, ki se v svoji nepremišljenosti za nje ogrevajo. K tej nepremišljenosti pa spada seveda tudi precejšnja porejca divjaškega adivizma in nadutosti, ki si lasti pravico razpolagati z državljani kot s figurami na šahovi deski. Meje so jim preozke, radi bi jih raztegnili daleč v tuje ozemlje, narod pa lepo porazdelili; iz sredine države bi pograbili ko po ljudi ter jih vrgli na mejo, obmejno prebivalstvo pa na njeno mesto. Načrt se lepo izreče, ne da se pa izvesti brez državljanske vojske in prave anarhije. Mogoče je pa tudi to pravi namen patrijotov Cievaričevega kova. Hujskarije in brezsmiselnosti te vrste odvračajo pozornost od glavnih vzrokov vseh nemirov na meji in od naše zavožene zunanje politike.

Antanta deli in odmerja meje, izdaja pa tudi odredbe o zaščiti in pravici narodnih manjšin, ki po mejni razdelitvi pripadejo pod druge narodne vlade in če država kot smo mi s projekti Cievaričeve vrste krši važne mirovne ugovore o manjšinskih pravicah, gotovo nima pravice pričakovati ugodnih določil glede odmere meja, ali pa celo pomoči in simpatije od strani drugih držav, ki se polagajo veliko važnost na kulturno pojmovanje zapadno-evropskega življa.

Za Cievaričovo fantazijo tudi „Balkan“ ne zaostaja, ki nam donša sledečo prišpodobo:

„Kača piči človeku sina, ta umrje. Človek hoče kačo ubiti, pa zgreši ter ji odbije samo rep. Pozneje se hoče z njo pomiriti, ona pa mu reče: „Dokler ti gledaš sinov grob, jaz pa odsekam rep, ne more biti med nama miru.“ To nepomirljivo sovraštvo je pa enako odnošaju naše države do Avstrije, Madžarske in Bolgarske.“

Tako „Balkan“ in sedaj se lahko vprašamo, kam vodi to sovraštvo in kako nas označuje na zunaj.

Politika velesil stremi za tem, da Balkan ostane Balkan — to je torišče vednih zmed, sovraštva in celo bračmornega boja, da se imperijalizmu od te strani ob vsakem času nudi prilika za vmešavanje in izkoriščanje po raznih spekulativnih aspiracijah. Patrijoti, te, sedaj označene vrste, so pričakovanju evropske reakcije popolnoma zadostili, lahko so na to ponosni, ne smejo pa pričakovati, da se bo njih sloves in ugled v zunanjem svetu spremenil in dvignil.

Doslej smo bili samo nacijonalisti.

V splitski „Pobedi“ je nek nacijonalist pisal o Protičevi akciji. „Narod“ se je seve takoj oklenil teh izvajanj in prinesel o njih obširno notico pod zaglavjem: „Stojan Protič in jugoslovenstvo“.

„Pobeda“ in „Narod“ zahtevata revizijo ustave iz „nacijonalističnega stališča, a se naj popravi samo ono, kar je pomanjkljivega.

Zalibog smo od ujedinjenja do danes vladali, izdajali naredbe in uredbе ter ustvarili ustavo zgolj na nacijonalistični podlagi, a puščali v nemar socijalne, finančne in gospodarske momente. Smo danes skoz in skoz nacijonalna država, a se v njej vedno pripravlja od velekapitala izmozgani, izrabljeni ter tlačeni proletarijat na stavke, ker misli vsak nacijonalizirani JDS čifut, da lahko nesocijalno pritiska delavstvo. Ako si domišlja vlada, da bo nacijonalizirala delavstvo samo s frazami, a ne potom socijalnih odredb in pomoči, bomo imeli vedno komunistično in socijaldemokratsko internacionalo.

Nacijonalna država smo, a kmet in obrtnik sta premalo nacijonalna, trdijo državotvorni elementi. Vse res, vendar kmet ter obrtnik se bosta le tedaj navajala na nacijonalizem, kadar ne bosta nosila samo raznih davčnih bremen, ampak uživala tudi pravico in ju bo vlada, kot temeljna elementa v naši državi štela, ju podpirala ter jima v potrebi tudi pomagala. Ako pa bo dobri Beograd imel za kmeta na eni strani samo deviško mazilo čistega nacijonalizma, na drugi strani pa davčna bremena bosta naš kmet in obrtnik škilila preko mej v one sosedne države, kjer se poleg nacijonalizma dela od zgoraj dol na gospodarsko-finančnih poljih. V socijalno, gospodarsko in finančno dobro urejeni državi se nacijonalizem sam vzgoji in prode v duše posameznikov. Pridigovati evangelij nacijonalizma, na drugi strani pa prepuščati proletarijat izrabi velekapitala, agrarca in obrtnika pa privijati z davčnimi bremenami — to se pravi: ugaševati še oni plamenček nacijonalizma,

ki se brli v zatirano tlačeni dušah Jugoslovanov.

Nadalje tožita „Pobeda“ in „Narod“, ako uspe Protičeva akcija in se povspne na vlado opozicija, potem ne bomo Srbi, Hrvati in Slovenci nikdar Jugoslovani. No, Jugoslovani bomo postali pa če nam vlada Proč, Pašić ali Pribičević, a to s časom in le tedaj, ako ne bomo samo nacijonalno frazerska država, ampak res tudi država socijalnega dela in finančnogospodarskega napredka. Ako bosta brata Hrvat in Slovenec videla, ter čutila, da ju brat Srb ne vlada samo, ampak za nju skrbi, upošteva njune želje in zahteve, se trudi, da ju ojači na finančno-gospodarskem polju, mu bosta položila s časom, a ne komando sedanjih vladinovev na žrtvenik svoj jezik in bodo vsa tri plemena postala samo Jugoslovani.

Gospoda, ki je danes na vladi, si naj zapomni, da se presneto moti, ako misli ozdraviti naše ravno od nje same tako okužene razmere z lekom sfinatiziranega nacijonalizma brez dela za socijalni blagor in gospodarsko-finančni dobrobit državljanov. Ravno rad dejstva, ker nam nudijo sedanjí vladinovec na vseh poljih frazerski lek nacijonalizma, so ljudske mase na strani opozicije in željno čakajo Protičevе remedure, ki bi naj ne bila samo era demokratskega nacijonalizma, frazerske konsolidacije naše države, ampak res doba dela. Doslej smo se samo navduševali z besedami za jugoslovanstvo, a ne z dejanji, radi tega pa gineva čuti nacijonalizma.

Postali bomo res nacijonalna jugoslovska država, a to nikdar pod vladno kliko sedanjega kalibra, ampak po delu vladnih mož socijalnega čuta in skrbi za naš gospodarski napredek in finančni dobrobit.

Lažnjivi „Pressbiro“.

V Beogradu se je izcimila lepa diplomatsko-novinarska afera, ki kaže, da tudi tuji diplomati niso varni pred intrigami beograjskih poročarjev. Dela se prav čudna, več kot orientalska politika proti raznim diplomatom in to na eni strani v raznih vladnih kabinetih, po kavarnah in goštinah, kjer se shajajo beograjski prvaki, na drugi strani pa po raznih listih, k so zdaj „nezavisni“, zdaj poluradni, zdaj zopet popolnoma uradni, ker dobivajo informacije od šefa vladnega „Pressbira“, ki s. večkrat privoščí višek lažnjivosti in intrigantstva.

Najnovejša afera „Pressbira“ je tale:

Beograjski dopisnik „Riječi“ pride k šefu „Pressbira“ g. Peru Taletovu ter ga vpraša po najnovejših službenih vesteh, g. šef se postavi v važno pozo ter izjavi, da bo francoski poslanik v Beogradu g. Clement Simon izmenjen, „Riječi“ prinaša to vest, beograjska „Tribuna“ tudi in sicer še s pristavkom, da je francoski poslanik Simon premočno naklonjen

Srbom in da pride na njegovo mesto drugi poslanik, ki je pravi srbofil.

To ni prvi izpad, katerega si je dovolila „Tribuna“ proti francoskemu poslaništvu. Pred mesecem dni je pisala celo, da potuje francoski poslanik v svrhu špijonaže po Jugoslaviji ter da ima razpleteno celo mrežo svojih agentov. Ko so v Beogradu izšle te lažnjive in nerodno zamotane vesti, se je šef „Pressbira“ pobrigal, da so prišle tudi v francosko javnost. Brzjavili jih ni samo novinarskim agencijam, temveč tudi vsem večjim pa riškim listom.

Francoski poslaniki se je začel brigati za izvor teh vesti razgovoril se je z dopisnikom „Riječi“, ta mu je stvar razložil in vrhu tega še priobčil svojo izjavo v beograjski „Pravdi“ z ostro kritiko lažnjivega „Pressbira“.

Francoski poslanik je posetil Pašića, da se vsa zadeva razjasni in da dobi svoje zadoščenje. Cela afera je zbudila v Beogradu precejšnjo senzacijo, naši državci je pa pripomogla do nove blamaže in dvomljive proslave lažnjivcev in intrigantov v vladni zapuščini službi.

Jugoslov. Zadrugi kongres v Ljubljani.

Pred enim tednom se je vršila v Ljubljani glavna skupščina Glavnega Zadrugnega Saveza, združena s kongresom jugoslovskega zadrugarjev. Bila je lepa slika, ko se je zbralo v prostorni dvorani Akademskega doma nad sto zadrugarjev iz vseh delov rodmenih držav, različnih po jeziku, različnih po veri, različnih po političnem in socijalnem naziranju, vendar je vladala ves čas kongresa najlepša harmonija. Vse je družila ena ideja, zadrugna ideja.

Veliko koristnega in lepega smo slišali na kongresu. Dobili smo nove

pobude, nove vneme za neumorno in nesebično delo na polju našega zadrugištva.

Požrtvovalnost, nesebičnost — to je bil pogosten refren govornikov in predavateljev. Delo v zadrugi zahteva velike nesebične ljubezni do bližnjega in veliko požrtvovalnega truda. Vsak star zadrugar mi bo v tem potrdil „Delo v zadrugi je nehvaležno“, pravijo. Da, nehvaležno je za sebičneže, hvaležno in zelo hvaležno pa je za nesebičnega in požrtvovalnega človeka. Mnogo žalostnih izkušenj mam, da so začele nazadovati zadruge, kjer

so se vodstva polastili sebičnosti, ki so gledali na svoje blagostanje, ne pa zadruge. Načelstvo zadruge mora vedno imeti pred očmi cilj, da zadovolji zadrugnike, ne pa samo sebe.

Vzajemnost, bratstvo to je eden glavnih znakov zadrugištva. Drug pomagaj drugemu, kakor brat bratu, močnejši manjši močnemu, premožnejši manjši premožnemu — po starem zadrugnem načelu: „Pomagaj bližnjemu in „Vse za enega, eden za vse“. Nadaljni znak zadrugištva je enakost. Malo kje pride enakost tako do veljave kakor rayno v zadrugi. Tu ni nikakih predpravice, nobene stanovske razlike: vsi so zadrugniki, eden toliko vreden, kakor drugi.

Poleg idealov zadrugištva pa se je poydarjalo na kongresu zlasti eno: vzgoja v zadrugnem duhu. Naše ljudstvo ima premalo zadrugnega duha, imo premalo smisla za zadrugištvo. Hoče od zadrug le koristi, noče pa priznati dolžnosti do njih. Izginiti morajo v naših širokih slojih slučaj, da gre zadrugnik zaradi borih dveh vinarjev raje k trgovcu nego k zadrugi.

Napredek v zadrugištvu je nemogoč brez vzgoje. Zadrugarji na kongresu so to dobro uvideli in sklenili resolucijo, da mora priti pouk o zadrugištvu v vse naše strokovne, srednje in visoke šole. Država naj podpira zadrugne tečaje, šole, knjižnice, podpira naj izdajanje primernih knjig itd.

Veliko se je govorilo in sklepalo o zadrugi trgovini. Zadrugarji so pozivali merodajne faktorje, naj omogočijo gradbo gotovih železniških prog, naj znižajo železniške tarife, ker sicer bo uničena vsa, zlasti pa zadrugna trgovina, ki ne razpolaga z velikim kapitalom. Ureditjo ozir. znižajo naj se carinski tarife. Finančna carinska politika naj preide v varstveno in obrambno carinsko politiko. Vedno in povsod naj se daje prednost zadrugam kot eminentno demokratičnim ustanovam, ki delajo v blagor splošnosti, ne pa za dobiček posameznikov.

V obrambo in sprosih zadrugištva naj država sprostí zemljoradniške zadruge vseh bremen: davkov, kolektivine, poštarine itd. To je že stara želja in zahteva vseh zadrugarjev. Kdaj bo ta klie našel odprta ušesa na merodajnem mestu, je drugo vprašanje.

Po deželi naj se podvzame čim širša akcija za varčevanje. Kjer ni vinarja, ni goldinarja, so rekli stari ljudje. V ta namen naj se prireajo shodi, predavanja. Izdajajo naj se tozadevne knjige in brošure. Otroke naj se v ljudski šoli navaja k varčevanju. Ustanavljajo naj se „Cebelice“. V vsako večjo občino ali župnijo mora priti pošojilnica.

Veliko bo pripomogla k razvoju zadrugištva enotna zakonodaja. Zeleni je le, da bi legislativa upoštevala osnutek enotnega zadrugnega zakona, kakor ga je izdelal in odobril kongres.

Pozabiti ne smemo enega, kar je odsevalo že iz čolega kongresa samega, pa tudi iz besed marsikaterega govornika, to je znano zadrugarsko načelo: s politiko ven iz zadrug. Ves čas kongresa se niti z eno besedo ni politiziralo. Mirno smo sedeli skupaj pristaši vseh strank, a smo se kljub temu izbornu razumeli. Ven iz zadrug s politiko! Potrebo in upravičenost te zahteve mi bo vsak izkušen zadrugar gotovo rad potrdil. Začetek politiziranja v zadrugi je začetek propada zadrug. Vsakdanja izkušnja kaže, da je vsled politike propadla že marsikatera zadruga.

Naj bi sklepi, storjeni na kongresu, postali resnica! Naj bi seme padlo na rodovitna tla in rodilo stoteren sad!

Širite katoliške liste!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Nič ni bilo v stanu dvigniti ministrskega predsednika, da poudari v Parizu, dvignili so ga arnavtski vpadi na naša ozemlja. Za dobo Paščeve odsotnosti bo načeloval ministrom konstituant Trifkovič, zunanjo politiko bo vodil justični minister dr. Glušić.

Koncentracija arnavtskih čet ob naši meji je postala opasna, ker podpirajo Albance vsehstransko Italijani. Naš ministrski svet je že sklenil mobilizacijo več letnikov v ojačenje obmejnih čet.

ITALIJA.

Stavka delavstva po Julijski Be'nečiji in osobito v Trstu je ponehala. Delo v tržaških ladjedelnicah je zopet vzpostavljeno.

MADZARSKA.

Madžarske tolpe še neprestano vznemirjajo nem. avstrijske obmejne kraje. Obmejno prebivalstvo je v vednem trepetu pred madžarskimi divjaki. Sedaj je prišla tudi Avstrija do prepričanja, da si bo pomagala napram Madžarom sama, ker antanta samo obljublja in grozi, a ne stori pa prav nič.

Madžarska vlada, sicer zagotavlja, da je umaknila redne čete iz Zapadne Madžarske, a zastran tolp pa ne prevzema nikake odgovornosti. Ze ve zakaj ne!

Z mirovnimi pogajanjmi med Grki in Turki se bo kmalu začelo. Grkom bodo pomagali Angleži, Turkom pa Francozi. Nobena od teh dveh velesil pa gotovo ne zastoj.

Državotvorne silhuete.

Državni podsekretarji. Kakor znano, bo ministrstvo samo dvanajst in vsako ministrstvo bo dobilo podsekretarja kot nekakega »podministra«. Za ministrske portfelje je vedni boj med radikali in demokrati in prav tako sedaj tudi za mesta državnih podsekretarjev. Demokrati zahtevajo, da morajo radikalni ministri imeti demokrate za podsekretarje in tako bodo seveda tudi radikali hoteli svoje ljudi vrniti demokratskim ministrom za kontrolo. Lep kaos bo nastal. Če se bo slučajno našel še kak pošten minister od ene ali druge stranke ter hotel nekaj dobrega narediti v svojem delokrogu, mu bo podsekretar, ki pripada nasprotni stranki, prav gotovo vse prevrgel, zmešal in pokvaril, če bosta pa oba spekulanta: minister demokrat in podminister radikal, potem bosta pač strašno plenila državo, da bo plen zadostoval za oba in da pri delitvi ne bo strankarskih sporov. Korupcija je bila in bo.

Albanci bodo prisilili Pašiča, da bo sklical parlament še pred 20. oktobrom. Demokratsko časopisje je že polno poročil, da so razmere ob albanski meji tako zamotane ter resnega značaja, da se jih ne upa lotiti vlada brez parlamenta. Za slučaj, da bo država napadena od zunanjega sovražnika vendar ne gre, da bi ne stala tudi narodna skupščina na braniku proti navali albanskih in madžarskih čet. Sedanjim vladinovcem toraj ne bo iztrgala iz rok vlade opozicija pod Protičem, ampak Arnavti in Madžari, ki ogrožajo naše meje. V miru bi se vsakdo natezal vladne vajeti, kakor se mu zdi; a v slučaju nevarnosti pa morajo stati na državnem braniku malo drugačni možje kot so: g. Svetozar in ministri milih obrazov dr. Kukuljević.

Pašiča so prisilili v Pariz h kralju poleg drznih Arnavtov tudi še naši ministri, ki so žejni odlikovanj za svoja truda polna dela pri sklepanju ustave. G. Pašič je bil tako dober, da je dal napisati ukaz o odlikovanju vseh ministrov, ki so bili v vladi za časa barantanja in ustavne kupčije. Ta ministrsko dekoracijski ukaz pa mora biti še podpisan od samega kralja, ki si utrjuje zdravje na Francoskem. Ker ni kralja v Beograd, mora Pašič v Francijo, da bo še kralj podpisal pravočasno ukaz nezasedenih ministrskih odlikovanj, ker, če pade Pašič, ne bo odlikovan niti eden od ministrov, ki so se »trudili« za ustav.

Kdo ljubi to našo državo? Čisto gotovo tudi naš minister notranjih del. Ljudje mu ne verujejo tega in mu dokazujejo, da sta vsako njegovo delo in korak v škodo državi. Med takimi očitki

pa je naš Svetozar podpisal 10.000 dinarjev državnega posojila, a to baš v zadnji uri podpisnega roka, finančni minister pa je v nadi, da bodo sledili Pribičeviću še ostali ministri — podaljšal rok za podpis do 15. oktobra.

Presneto pozno je pogruntal »Narod«, da se približuje Jugoslovanski klub Protičevi akciji za revizijo ustave. Revizija ustave je vendar temeljna zahteva SLS, ker pa vstraja Protič na ravno isti zahtevi, se bo pač SLS naslanjala na njega, a nikakor ne na kacega Velesrba ala Pašič, kateremu je sedanja centralistična ustava bog vseh bogova.

Da ne pozabimo!

Tajni fond se že vporablja. Poročali smo že, da je ministrski svet odobril policajministrstvu nov kredit za »tajni fond«, to je za izplačevanje špijonskih in ovaduških nagrad. Izplačilo po tem odobrenju se je pred kratkim izvršilo in sicer v znesku od 1.200.000 dinarjev. K temu pravi »Balkan«, da je treba beležiti kot senzacijsko dejstvo, da je takoj po prejemu tega denarja začela izhajati »Nova štampa«, list, ki brani osebo gosp. Pribičevića ter se z vso močjo zaganja v njegove politične protivnike. Tajni fond je torej v dobri upravi, ko denarja zmanjka, se pač izda nova odobrenje in izplačajo novi zneski prav gotovo še v večji meri, ker morajo zadostiti na dveh straneh. Pribičevićevu časopisju in pa velikemu številu špijонов in ovaduhov, ki se tako dobro obnesejo pod njegovim režimom.

Tudi humanitarna društva niso varna pred strankarsko korupcijo in umazano spekulacijo. To se je pokazalo pri letnem zborovanju »Rdečega križa« v Beogradu. Bilo je to prvo zborovanje po dolgih časih in imovina te ustanove se po »Balkanovih« poročilih ceni na 53 milijonov dinarjev. Člani in vodstvo so po večini oficirji in pa »posebni elementi«, kakor pravi »Balkan« in pri tem letnem običnem zboru, naj bi se odločilo, kdo bo ostal na vodstvu in — pri kasi, ali bela, ali črna roka. Na zborovanje je došlo dosti članov, ker pa je bilo na strani »črne roke« tudi precej republikancev in najbrž tudi pretežna, torej zelo nevarna večina, do zborovanja ni prišlo, ker je »bela roka« iz patrijotičnega ogorčenja in strahu, da izgubi polno kaso, — zborovalce s pomočjo policije razgnala.

Čudna preiskava. Branitelji zaprtih komunističnih poslancev zahtevajo, da se vsi aretiranci povodom vidovdanskega atentata postavijo pred sodnijo, ker je postopanje z njimi in zavlčevanje sodnijske obravnave v popolnem nasprotju z določili ustave. Koliko bo ta protest pomagal se ne ve, po tem pa, kar so dosedaj poročali razni oficijelno in neoficijelno informirani beograjski listi o tej famozni »iztragi«, je pričakovati, da bodo merodajni faktorji ne glede na ustavna določila še naprej skušali celo zadevo zakriti v temo nedovršene in strašno komplicirane preiskave. Dva sodnika: sedanji in prejšnji, se že prepirata, lahko se pa zgodi, da tudi ta naenkrat »zbolijo« in da pride tretji. Potem bode spor med vsemi tremi, nekaj novih razkritij in »iztraga« v novi smeri — najboljšem teku, osumljenci pa kljub ustavnim odredbam še nadalje neobsojeni v zaporu.

Dokument iz beograjske »nepriestranske in pravične« sodnije. Sarajevska »Hrvatska Sloga« prinaša pismo, ki se glasi v celoti: »Sarajevo, 1. oktobra 1921. P. n. uredništvo »Hrv. Sloga«! Te dni je poslal preiskovalni sodnik beograjskega sodišča g. N. Vučić policijski direkciji v Sarajevu službeni akt, v katerem se med ostalim zahteva tudi sledeče: St. 18.499, 9. sept. 1921. Beograd — Zadeva Gjakovića. Policijski direkciji v Sarajevu. V tukajšnjem preiskovalnem zaporu se nahaja komunistični poslanec Gjur Gjaković. Ker je dosedanja preiskava dognala, da isti ni storil ničesar kaznjivega, za kar bi se mogel obsoditi, se pozivate, da pošljete proti istemu tak obtožbeni material, da ga bo mogoče obsoditi po par. 87 a. (par. 87 a — težka ječa do 20 let). Ker k temu ni treba komentarija, vas prosim, da v interesu morale obelodanite to v našem listu. Spoštovanjem Milutin Petrovič.« Oblasti imajo sedaj besedo! Dosti se je že pisalo in govorilo, da se preiskave vodijo po raznih naročilih, zavlčevanje meče slabo luč na

delovanje sodnijskih oblasti, govori se to in ono, v časopisju se čitajo razne gorostastnele zamotane in nasprotujoče si vesti, branitelji obdolžencev protestirajo, merodajni faktorji pa molče in ne razumejo, da se s takim postopanjem jemlje ljudstvu vera v zakone in pravico. Zadnji braniteljski protest govori naravnost, da preiskovalne oblasti morajo vedeti, da je med velikim številom osumljenцев (nad 180 oseb) dosti nedolžnih, da pa vkljub temu zavlčujejo razpravo. Po gornjem dokumentu je pa jasno na kak način se to zavlčuje — išče in naroča se material obtožbe in obsodbe, kar je na vsak način važen dokument naše oblastne morale.

Hajduška kronika. Pop, narodni poslanik — razbojnik! Pod tem naslovom prinaša »Balkan« št. 258 podpisan dopis iz Krive Palanke, v katerem se obdoljuje pop Trajko Aršić, sedaj narodni poslanec pravega in pravega razbojniškega početja. Ta pop je bil poprej arhiepiskopski namestnik ter je zlorabljal svojo oblast druge svestenike v pravem pomenu besede plenil ali »pljačkal«. Eden izmed prizadetih, pop Stojica toži popa Aršića pred sodnijo, ta pa iz maščevanja in iz strahu pred tožbo, hoče podkupiti nekega Bugaraša, da ubije tožitelja. — Hajduk pri poroki. (»Balkan« št. 258) Policijske oblasti v Nišu so ulovile že dolgo zasledovanega hajduka Srečka Todorovića baš v trenutku, ko je stal v cerkvi, da ga pop poroči z nekim dekletom. Celot »Balkan« pristavlja, da je to novica zanj in da smo daleč »dotali«. Načelnik kočanskega sreza zasleduje morilce, ki so 1. t. m. ob belem dnevu ubili predsednika občine Zrnovske ter ga do kože oropali. V Orijevcu je neki Stanjko Stojanović ustrelil dva svoja svoja soseda. Po Sandžaku se vršijo razbojstva naprej; pravijo, da se je vrhovni odmetniški poglavar Bašković že davno povrnil in tudi zloglasni hajduk Azen Bejta se je pojavil. Oškodovani so po večini muslimani. Gospod sef javne varnosti pa sklicuje sedaj po varnih mestih ožje konference.

Zakup vseh glavnih trafik. Po poročilih iz Beograda bo vlada dala za dobo dveh let v nov zakup vse glavne trafike. Tozadevne dražbe se bodo za Slovenijo vršile v Ljubljani dne 20. oktobra ob 11. uri predpoldan. Kavcija znaša 5 odstotkov zakupne svote. Doselej so imeli v zakupu glavne zaloge vojni invalidi, vdove in sirote, ki so že ostro protestirali proti zgorajomenjeni vladni nakani. Kakor je razvidno iz razpisa oddaje zakupa glavnih zalog, je bil protest invalidov proti zgorajomenjeni nakani bob ob vladno steno. Ko bo vzela vlada invalidom tobačne zaloge, potem bo pomagala tem sirotam s čistim nacionalizmom. Invalidi, ki bodo izgubili tobačne zaloge, se bodo gotovo vpisali med državotvorne elemente.

Medicinski fakulteti v Beogradu in Ljubljani nameravajo ukiniti, ker hočejo na ta način zmanjšati budget prosvetnega ministrstva. Sedanja vlada je imela za ustavo, katere življenjski dnevi so šteti, milijone na razpolago, za kulturno ter zdravstveno povzdigo državljanov pa ne premore toliko, da bi vzdrževala 3 medicinske fakultete! Smo pač pod kulturno ero policajdemokratskega režima.

Domače vesti.

Zabрана pondeljkeve »Straže«. Naša ustava določa v par. 13, da je tisk svoboden in da ni več cenzure za liste. V istem par. 13 in par. 138 pa to določbo o svobodi tiska v resnici takoj zopet prekliče, ko pravi, da oblast lahko zabrani razširjanje lista iz različnih razlogov. List se torej ne »konfiscira«, pa vendar tudi ne iz del! Zadnji pondeljek se je tako zgodilo s »Stražo«. Gospod I. državni pravdnik dr. Grasselli je zabranil širjenje pondeljkeve »Straže« št. 110 ter zapovedal potom policijskega komisarijata za seč in razstaviti tiskarski stavek, kar je izvršil g. pol. kancelist Lipuš. Obenem so odpeljali s seboj vse tiskane izvode. To je prvi del tragedije, ki je zadela naš. Zdaj pa se začne drugi del, ki zadene oblast. Po par. 13 iste ustave, na katero se sklicujejo naši oblastniki, mora tista oblast, ki list zabrani v 24 urah stvar predložiti pristojni sodni oblasti, ki mora potem v 24 urah »konfiskacijo« potrditi ali pa preklificati. Ako se v tem času, t. j. v 48 urah to ne zgodi, se po raz-

no istem usodnem paragrafu 13 smatra zabranjenje lista za preklicano in oblast je dolžna lastniku lista povrniti škodo. O odškodnini razsodja redno sodišče. Da je bila pondeljkeva »Straža« št. 110 zabranjena od I. državnega pravdnika, se nam je naznanilo po pol. uradniku g. Lipušu v pondeljek, dne 3. oktobra ob pol 6. uri zvečer; po ustavi bi morali imeti v rokah razsodbo pristojne sodne oblasti najpozneje v sredo zvečer ob pol 6. uri. Mi pa te razsodbe do danes še nimamo v rokah, torej je »konfiskacija« ali zabrana lista dvignjena in preklicana in državna oblast nam mora povrniti škodo, zato smo danes po svojem pravem zastopniku vložili tožbo za odškodnino pri tukajšnjem sodišču. Pravica mora biti za vse, tudi za nas!

Štiriletnica dr. Krekove smrti. V soboto, dne 8. oktobra bodo pretekla 4 leta, odkar je zatisnil oči naš nesmrtni dr. Krek, oče majniške deklaracije, zasnovitelj naše velike kulturne organizacije »Slovenske krščanske socialne zveze«, zasnovitelj krščanske delavske organizacije, zasnovitelj našega gospodarskega združništva, mož, ki si je s peresom na našem literarnem polju stekel nevenljivih zaslug in mož, ki je poglobil katoliško politično delo in dal na temelju krščanskega socializma SLS trdna, solidna tla. Slava nesmrtnemu dr. Kreku!

† Umrl je v Vojniku pri Celju č. g. župnik Jože Potovšek. Rajni se je rodil 13. marca 1864 pri Sv. Marjeti poleg Rimskih toplic, posvečen je bil 1890, župnik pa je postal 16. majnika 1911. Rajni je bil blag značaj in vsled svojega milopastirskega delovanja priljubljen pri vseh svojih ovčicah, kjerkoli je služboval. Kot vojniški župnik je že rajni bolehal dalje časa, dokler ga ni minulo sredo ugrabila smrt. Pogreb se bo vršil v soboto. Blagodelavni duhovni duši svetila večna luč!

Okr. šol. svet za sodni okraj Maribor je imel v sredo, dne 5. oktobra sejo, ki je trajala nad 4 ure. Udeležili so se je: predsednik okrajni glavar dr. Lajnski, šolski nadzornik Lichtenwalder, zastopnik učiteljskega Lesjak, zastopnik duhovščine dekan Stergar, ter člani: dr. Leskovar, profesor Vreže, Zebot in dr. Koderman. Okrajni šolski svet bi bil moral sestaviti terno-predloge za približno 40 mest nadučiteljev, učiteljev ozir. učiteljic. Iz kompetenčnih prošenj je razvidno, da stli učiteljsvo povsod samo le v mesta in na šole ob železnici. Tako na pr. za razošana učiteljska mesta v Jarenini, Gor. Kungoti, Sv. Martijnu pri Vrbergu, Reki pri Hočah, Sv. Jakobu v Slov. gor., Sv. Duhu na Ostrm vrhu, Sv. Juriju na Pesnici ni bilo pravih nobenih prošilcev. Za učiteljska mesta na šoli v Limbušu pa je prosilo 11, na Pobrežju 20, v Radvanju 14, Studencih 18 prošilcev. Sprejeli so se večinoma vsi terno-predlogi, ki jih je stavil okrajni šolski nadzornik. Za učiteljska mesta, kjer ni bilo nobenih prošilcev, se sklene ponovni razpis. Za nadučiteljsko mesto pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju je prosil edini kompetent Avg. Rozman iz St. Ilje pri Velenju. Učiteljsko mesto v Selnici ob Dravi se na novo razpiše. Za nadučitelja pri Sv. Križu nad Mariborom se določi kot edini prosilec tamošnji učitelj Iv. Klugler. Učiteljsko mesto v Pušcavi se še enkrat razpiše. Okrajni šolski svet je razrešil dosedanje krajne šolske ogleda na šolah: Studenci, Rače, Ruše, Fram, Gor. Sv. Kungota in Brežje. Za nove šolske ogleda so imenovani: za Studence postajenačelnik Josip Mohorko, za Rače postajenačelnik Anton Petrovič, za Ruše posestnik Alojzij Glaser, za Fram posestnik K. Cernelj, za Gor. Sv. Kungoto posestnik Jožef Gamser, za Sp. Sv. Kungoto posestnik Jurij Rudl, za Brežje posestnik Simon Karner. Na to se je sklenila disciplinarna preiskava proti učiteljema H. in P. ter učiteljici S. Učiteljico-voditeljico Franciško Novakovo pri Sv. Duhu na Ostrm vrhu se razreši učiteljskega službovanja. Predavajo se začasne učiteljice na lastno prošnjo: Gabrijela Čučnik od Sv. Jakoba v Slov. gor. v Reki pri Hočah, Smolnikar od Sv. Jakoba v Sv. Juriju ob Pesnici. Nastavijo se začasne učiteljice: Strajnsak Angela od Sv. Lovrenca na Poh. v Jarenini, Košuta in Topolnik v Sv. Jakobu v Slov. gor. Za ostala nezasedena me-

sta določila sporazumno g. glavar in okrajni šolski nadzornik potrebne učiteljske moči.

Usposobljenostni izpit za obče ljudske šole in za meščanske šole pred državno izpraševalno komisijo v Mariboru (na državnem moškem učiteljsku) se pričel v četrtek dne 3. novembra. Pravilno opremljene prošnje naj se vpošljejo pravočasno potom okrajnih šolskih svetov, da bodo do 25. oktobra t. l. v rokah izpraševalne komisije.

Prestavljen je učitelj R. Cujnik s Sladkega vrha pri Cmureku k Sv. Rupertu v Slov. goricah.

Javno vprašanje na okrajno glavarstvo Ptuj. Ormoški občinski odbor šteje 16 odbornikov, od teh pripada IDS 9 in SLS 7. Po še sedaj veljavnem občinskem redu sklepa odbor tedaj veljavno, če ste navzoči vsaj dve tretjini vseh občinskih odbornikov. Če si demokrati lastijo pravico samoodločevanja, naj bo za občino že dobro ali slabo, imajo odborniki SLS pravico sklepe, ki niso vsem občanom v korist, onemogočiti. Odborniki SLS zapustijo pred glasovanjem za tak sklep občinsko sejo. To se je zgodilo tudi pri zadnji občinski seji. JDS odborniki pa so vkljubtem sklepali naprej. Sprejeli so sklepe, kateri se tičejo celotnega ormoškega prebivalstva, ne pa samo nekaterih demokratov, ki plačujejo le neznatne davke, a v občini hočejo imeti glavno besedo. Volitev v občinsko hranilnico, razdelitev občinskih njiv, podpis državnega posojila itd. so stvari, pri katerih bi naj soddločevali tudi odborniki SLS. Zupan se zdravi v nekem kopališču in njegova zastopa odborniki in namestnik v občinski odbor. Sedaj šteje občinski odbor namesto 16, kar 17 odbornikov, ker 17. se redno udeležuje občinskih sej in pri teh glasuje. Namesto enega, imamo dva zupana. Vprašamo: Je vse to pravilno? So občinski sklepi, sprejeti od 17 odbornikov veljavni? In so občinski sklepi, sprejeti brez dvetretjinske navzočnosti vseh odbornikov pravilni? — Klub občinskih odbornikov SLS v Ormožu.

Na naslov poštnega ravnateljstva v Ljubljani. Iz Ormoža poročajo: V stari Avstriji in tudi po prevratu v Jugoslaviji smo dobivali po nedeljah in praznikih redno dostavljeno pošto. Od nekaj časa sem, ne vemo zakaj, pa se nam po nedeljah ne samo ne dostavlja pošta, temveč tudi ne izročijo časopisi, če si ravno gremo sami po nje. Pošta je odprta do pol 11. ure, a poštni vlak pa dospe šele ob 11. uri. Kdor ima lasten predač, dobi svojo pošto, drugi pa je ne dobijo, če ravno bi uslužbenci bili pripravljeni strankam izročiti časopise, pa g. poštar tega ne dovoli. Nedeljska pošta se nam dostavi šele drugi dan dopoldne. Se ta nedostatek res ne da odpraviti? Imeli smo poštarje, ki so radi volje šli strankam na roko, današnji gosp. poštar Primorec, pa je nasproti strankam skrajno neuljuden, čemur pa je kriva njegova kronična nervoznost, ki ga usposablja, če ne za službo v Makedoniji, pa za v pokoj!

Ljutomerški Perne zopet navija. Iz Murskega polja smo dobili zopet kup pritožb posestnikov in doma-

cih obrtnikov, katere znani Perne pri davčni okrajni oblasti tako pritiska z naknadnimi predpisi dohodnine in vojnega davka, da bodo mnogi gospodarsko uničeni, če se Pernetovemu paševanju ne bo kmalu napravilo konec. Tako je n. pr. Perne predpisal pridnemu slovenskemu obrtniku na Murskem polju, kateri je bil ves čas vojne do preobrata v armadi in mu je doma obrt počivala ogromno svoto 55.568 K vojnega davka. Revez je kmaj začel po preobratu malo izvrševati svoje obrt in že zavil Perne nad njim uničevalni vijak. Perne je očitno nasadel ovaduškim lažnjivim in formacijam velikih konkurenov. Če bodo pri davčni oblasti v Ljutomeru nas kmetske obrtnike in posestnike tako pritiskali, je naš obstoj uničen. — Opomba uredništva: Prosimo vse prizadete iz ljutomerskega okraja, da pošljejo vse kričeče slučaje Pernetovega paševanja Tajništvu SLS v Maribor, katero bo izročilo obtežilni material proti Pernetu na pristojno mesto.

Vinska trgatav je v ljutomerskih goricah v polnem teku. Boljši vinogradniki pričnejo s trgatvijo šele prihodnji teden. Kvantiteta je obilna, kvaliteta pa naravnost izborna. Mošt vaga 20-24% sladkorja. Kupčija se začne prav živahno razvijati. Plačuje se grad po kroni in tudi več. Pridelalek zna biti boljši kot letnik 1917. — Prodajna cena za pretočen letošnji mošt se bo ravnala po kakovosti, ker razlika med letošnjim vinom bo zares velika.

Brzovlaki na južni železnici. Od 10. oktobra nadalje bodo vozili na progi južne železnice sledeči nočni brzovlaki: Odhod z Dunaja 19.20, Gradca 0.21. Prihod Maribor gl. kol. 1.35, odhod Maribor gl. k. 2. Prihod Zagreb j. k. 5.39, prihod v Ljubljano 5.03. Odhod iz Ljubljane 5.27, prihod Trst 9.35. V obratni smeri odhod iz Trsta 19.45, prihod v Ljubljano gl. kol. 0.40. Odhod iz Zagreba j. k. 0.02. Prihod Maribor gl. k. 3.40, odhod iz Maribora gl. k. 4.21. Odhod Gradec 5.45, prihod Dunaj 10.55. Prvikrat vozi imenovani brzovlak v smeri Dunaj—Trst—Zagreb juž. kol. v ponedeljek, dne 10. oktobra. V obratni smeri prvikrat iz Trsta v torek, 11. oktobra in prvikrat iz Zagreba južni kolodvor v sredo 12. oktobra. Ima I., II. in III. razred in en spalni voz na progi Dunaj—Trst in en spalni voz Dunaj—Zagreb j. k.

Za 3 in pol milijone kron škode je napravil požar 4. t. m. v vasi Hrastje pri Cerkljah na Dolenjskem. Desetim posestnikom je zgorela skoro vsa imovina, a zavarovalnina znaša samo 130 tisoč kron.

Kako je končala delavska stavka v Julijski Benečiji? Zadnji dan stavke je prišlo v Trstu do ostrih spopadov med štrajkujočim delavstvom in fašisti. Pri tej priliki je bil 1 fašist ubit in 2 težko ranjena. Tudi dva stražnika sta odnesla težke telesne poškodbe iz krvavega objema fašistov z delavstvom. Štrajkujoče delavstvo v Gorici je 4. t. m. razbilo s kamenjem šipe Ljubljanske kreditne banke in poškodovalo bančno opremo, ker je bil ta dan bančni zavod odprt, kljub prepovedi stavkarjev. Usodo Kre-

ditne banke je delila tudi trgovina Čevljarske zadruge iz Mirne, ki je bila ta dan odprta.

Ruskega generala Komisarova je iztirala beograjska policija iz našega ozemlja na Bulgarsko z ženo vred. Komisarov je bil svojčas komandant ruske žandarmerije, a je stal v Srbiji v stiku s komunističnimi elementi. Ako bo hotela naša policija iztrebiti iz vrst ruskih žandarjev in graničarjev vse komunistično navdušene elemente, potem ne bo ostal nobeden Wranglovec v naši državi, si bomo stražili meje z domačini in prihranili davkoplačevalcem na leto celih 72 milijonov, ki tudi niso mačkine solze.

Iz Maribora.

Občinsko sodišče za pobijanje draginje v Mariboru. Prejeli smo in priobčujemo: Ko se je po listih razglasilo, da bo v Mariboru ustanovljeno občinsko sodišče za pobijanje draginje, smo vsi upali, da se bodo razmere glede na živilski trg zboljšale in da se bo izločilo nesrečno veriženje in prekupčevanje iz roke v roko, iz magacina v magacin, kar je pravzaprav glavna krivda neznosne draginje. Zgodi se ravno nasprotno. Sodišče je obsodilo par malih mesarjev, enega trgovca, ki je že itak v konkurenci. Sud ima sploh nesrečno roko pri iskanju krivcev draginje. Sodišče hoče preganjati producente, ki so še tako predrzni, da v času sedanje grozne suše, pripeljejo kaj živil iz tujine ali iz okolice v mesto. Če bo občinski sud stal na tem stališču, kakor stoji danes, bo mariborsko prebivalstvo v najhujši zimski dobi brez onih živil, ki jih potrebujejo mali in srednji sloji. Zakaj pa se občinski sud ne spravi prav odločno enkrat na tiste, ki prekupčujejo in veržijo. V Mariboru imamo na pr. na vsakem voglu, napiše: agentura in komisija, izvoz in uvoz, import in eksport. Večina teh ljudi nima ne magacinov in sploh blaga, s katerim veriži, nikdar ne vidi. Tle so krivci draginje! Občinski sud tudi ne vidi, da se ob priliki velikih sejmov najde cela družba ljudi, ki že dan pred sejmom ali pa isti dan zgođaj pokupijo od živinorejcev vole in druge živino za nizko ceno in jo potem z dobičkom 2-8 K pri kilogramu žive teže prodajajo zagrebškemu milijonarju Hafnerju in drugim židovskim in italijanskim veletržnikom. Nadalje bi se dalo čisto sigurno dognati, da imajo še danes po Mariboru nekateri veletržci in mlinarji mnogo vagonov koruze, katero so kupili letošnjo spomlad v prvi polovici poletja za ceno 3, 4 in 5 kron kg a jo danes prodajajo za 8 K do 9 K 60 vin, ali pa je sploh ne dajo, ker pričakujejo, da bodo smeli uboge sloje še bolj izrabljati. Do danes pa še nismo slišali, da bi občinski sud nastopil proti tem glavnim krivcem draginje. Občinski sud ravna tukaj očitno po starem pravilu: tatiče obešajo, tatove pa izpuščajo! Teh vrstic nam napisal z namenom, da bi ščitil one, kateri zaslužijo, da se jih kaznuje ali da bi

dajal potuho mesarjem in trgovcem, ki zaslužijo radi resničnega navijanja cen, kazni. Ne! Ampak jaz pravim: Ne spravljajmo mariborski trg v nevarnost, da ne bomo imeli najpotebnejših živil in ne pobijajmo poštono podjetnosti naših domačinov. Dvomimo pa tudi, da je po obstoječih zakonih pravilno, da občinski sud kaznuje malega človeka a srednjega obrtnika, ki je zakrivil „prestopak“ za 5 ali 20 K na globo 100.000 K in povrh še zapor. Na vsak način je treba postaviti občinski sud na vzvišeno stališče mirnega in treznega presojanja ter strogo pravične sodbe. To je moje nepristransko mnenje o občinskem sudu.

Opozorjamo na delavski shod, ki ga sklicuje JSZ v nedeljo, 9. oktobra ob 5. uri popoldan, v Mariboru, Splavarska ulica. Shod se vrši za vse člane skupine Jugosl. str. zveze za moške in za ženske.

Javni in zasebni nameščenci, povejmo glasno vladi, da nam že trka lakota na duri, zato pridite vsi v nedeljo 9. oktobra ob 10. uri na javni protestni shod v Narodni dom, da skupaj protestiramo proti sedanjim neznosnim razmeram.

Mariborski Korošci priredijo v nedeljo 16. t. m. veliko žalno manifestacijo kot spomin in opomin na obletnico nesrečnega koroškega plebiscita. Ta manifestacija naj bo znak protesta proti vsakdanji kršitvi šentžermenske mirovne pogodbe.

Dramatični odsek »Jugoslovenske Matice« v Mariboru vprizori v ponedeljek, 10. oktobra ob 20¹/₂ uri v dvorani Narodnega Doma Finžgarjevo »Verigo« s sodelovanjem odseka pevskega društva »Drava«. Čisti dobiček je namenjen revnim koroškim dijakom-beguncem. Predprodaja vstopnic v pisarni Jugoslovenske Matice, Sodna ulica 32, Maribor. — Slovenci! Slovenke! Posetite dobrodelno prireditel v dokažite s tem, da je trpljenje koroških bratov, naše trpljenje.

Društvo »Slomšek marib. b.« ima v sredo, dne 12. oktobra ob 16. uri svoj redni letni občni zbor. Vabljeni vsi preč. gg. starešini, Posebnih povabil ne bomo razpošiljali. — Vodja.

Nevarno je obolel mariborski škof. Zdravnik je ostro prepovedal vsako delo.

Mariborski mesarji so zopet za 8 dni preložili nameravani štrajk. Večina mesarjev je sprevidela, da tira pesnički Mermolja mesarje, konsumente in producente v nesrečo in škodo. Glede določevanja cen mesu je mogoča srečna in primerna rešitev edino potom mirnega sporazuma.

15.000 kokoši so dne 6. septembra naložili italijanski prekupci v Mariboru. Italijani plačajo za kokoši vsako ceno.

Odsek amaterfotografv S. P. D. v Mariboru vabi vse člane in prijatelje na odsekove večer, ki bo v četrtek, dne 13. oktobra, ob 8. uri zvečer v klubovi sobi Narodnega Doma. — Izvršujoči člani so naproseni, da prinesejo s seboj posnetke s Pohorja. Polnoštevna udeležba obvezna. Odbor.

Gladiatorji.

Prva Knjiga. — Eros.

(25. nadaljevanje.)

„Kedaj si ga videl zadnjikrat?“ je vprašal in naročil Mariamni, naj obema natoči vina.

Ia Mariamnin posel je vzel Eskino pozornost čisto popolnoma v zakup. Brezbrižno in raztreseno je pripovedoval, kako se je srečal s tribunom danes zjutraj v Valerijinem portoku in ni niti opazil, s kako vestnostjo si je Eleazar zapisal Valerijino ime na svojo voščeno tablico, — kako tudi, ko pa je segla bela roka Mariamnina preko njegovega ramena in se skoraj dotaknila njegovega lica.

In potrebno je bilo zares za Eleazarja, da si je dobro zapomnil vse tiste, ki so bili v kakršnikoli zvezi z mogočniki Rima. V Rimu mu je bila poverjena naloga, ki je zahtevala od njega v polni meri pogum, previdnost in obzirnost.

Tistikrat je Vespazian oblegal Jeruzalem; mesto je bilo v hudi stiski in judovski sinodrij je poslal Eleazarja s tajnimi poročili v Rim, naj posreduje zoper Vespaziana pri cesarju Vi-

teliu, ki je bil itak skrajno ljubosumen na svojega uspešnega vojskovodjo.

In niso si mogli boljšega moža izbrati za ta težavni posel.

Eleazar je bil vnet, fanatičen žid najstrožje sekte, nadarjen, velikega duha, trdovraten v svojih naziranjih, nedostopen za nasprotna mnenja, vztrajen in drzen. Bil je odličen in pogumen vojak, priljubljen pri bojevitim delu svojega naroda, ki mu je bilo z njim skupno sovraštvo do Rimljanov in vera v bodočnost judovstva.

Poleg tega je bil farizej najčistejše krvi, ponosno in samozadovoljno se je izogibal nižjega ljudstva in vseh ki niso bili njegovega naziranja. Z malenkostno strogostjo se je držal obredov in predpisov postave. Zato je bil priljubljen tudi pri velikih duhovnih in pri vseh „gorečnikih“, ki so z brezobzirno vnemo zasledovali najvišje narodne cilje med judovstvom.

In Eleazar je bil brezobziren. Po njegovem mnenju so bila vsa sredstva dovoljena, ako je šlo za pravično stvar. Zaničljiva slabost mu je bila, ako se je kdo bal storiti zlo v doseg dobrega. Kakor Jette, bi bil tudi

on brez pomisleka žrtvoval lastno hčerko svojim ciljem.

Prepričan je bil, da pride čas, ko bo Jeruzalem zopet svobodno mesto, ko bodo rimski orli pregnani iz Palestine, ko bode veliki duhoven zopet vladal izvoljeno ljudstvo. — in takrat bo on drugi Juda Makabeec, vrhovni poveljnik judovskih armad.

Take so bile njegove sanje o bodočnosti, za njimi je koprnel, zanje je deloval. Priznati se mu pa mora, da ni bila osebna čast njegova glavna gonilna sila, ampak gorečnost za judovstvo.

Težko je bilo, spletkariti pri Viteliu zoper njegovega lastnega vojskovodjo, težko, se boriti z bistroumnim, pa dvoličnim in pretkanim tribunom Placidom — pa Eleazar se je lotil svojega posla z vso odločno vnemo gorečega žida, z vso hladno, prekričujočo drznostjo svojega značaja.

Zarko in močno libanonsko vino je Eski knalu še bolj razvozlalo jezik in s premišljenimi vprašanji je Eleazar v brezskrbnem razgovoru zvedel od Britanca vse, kar je temu bilo znano o tribunu, o njegovem značaju in njegovih navadah.

Eska je odkrito in prostodušno odgovarjal, tem rajši, ker tudi njemu ni bilo mnogo za tribuna. Njegove oči so prav pogosto potovale k ljubkim Mariamnini očem in če sta se njuna pogleda srečala, je lepo židovsko dekle vselej do las zardelo v nežni sramežljivosti.

Kalha se je zatopil v svoj pergament, ki ga je njegov brat od časa do časa ošinil z neprikrito prezirnostjo, vkljub temu, da je ljubil svojega brata nad vse na svetu.

Cas je mineval, libanonec tudi in Eska se je dvignil, da se poslovi od svojih novih prijateljev.

„Redko uslugo si mi storil!“ je rekel Eleazar in izvlekel iz žepa dragocen kamen velike vrednosti. „Vzemite tore darilo v spomin na žida in židovsko dekle, na ljudstvo, ki ne more odpustiti storjene krivice, pa tudi ne pozabiti skazane dobrote!“

Rdečica je obliła Eskino čelo in bolest, skoraj nevolja se mu je pojavila na licu.

(Dalje prihodnjico.)

VALA NAZNAVILA.

Strojna pletarna

Maribor, Veitniska ul. 17.
Slavnemu občinstvu naznanjam, da zopet izvršujem svojo obrt, ter vsa v stroko spadajoča dela izgotavljam točno, in za nizko ceno.

1-2 570 M. Vezjak.

Lep železen

precej velik stedičnik, v dobrem stanu, pripravljen tudi za v sobo se takoj proda za 1000 kron. Kje, poizve se pri Kati Dobljekar, trgovina v Mariboru, Tattenbahova ulica 3.

568

Dva fanta

za čiščenje sadnih dreves želi takoj sprejeti pod ugodnimi pogoji Reiserjevo oskrbnništvo na Pekrah pri Mariboru.

566

Dražba lova.

Lovska pravica krajevine občine Kremberg se da potom javne dražbe do 30. junija 1922 v zakup. Ta dražba se vrši na uradni dan pri Sv. Lenartu, dne 13. oktobra 1921 ob 11. uri predpoldne. — Okrajni glavar: Dr. Lajnsič, s. r.

571

Dražba lova.

Lovska pravica krajevine občine Lokavci, se da potom javne dražbe do 30. junija 1923 v zakup. Ta dražba se vrši na uradni dan pri Sv. Lenartu v Slov. gor. dne 13. oktobra 1921, ob 11. uri predpoldne. — Okrajni glavar: Dr. Lajnsič, s. r.

572

Jajca iz hladilnice

prodajamo vsak dan na Glavnem trgu — v Mariboru, komad po 2.80 K.

Eksportno društvo.

Matheis, Suppanz & Co.

Cvetlična ulica števil. 18.

POZOR!

Najcenejše kupite

riž,
moko,
sladkor,
kavo,
petrolej,

720

in razno blago v novo otvorenjini trgovini

Dobljekar

nasproti lekarni pri Arehu, Maribor, Tattenbahova ul. 3.

Plačam

za srebrno krono = 2 din.
za 2 kronsko srebrno krono = 4 dinarje.
za 5 kronsko srebrno krono = 10 dinarjev.

Kupim vsako množino!

Avgust Wapper,

zlatar v Mariboru,
Stolna ulica 1 (Demgasse).

1-2 711

Električno luč

z 10-40 žarnicami dobi vsaka hiša, trgovina in gostilna s prenesljivim strojem, ki ga žene bencin. Teža 80 kg. Cena je 6500 din. Več pove Niefergal, Maribor, Koroška cesta 1. 4-536

ZA JESEN IN ZIMO!

si krijte Vašo potrebo v usnju, podplatih in čevljarskih potrebščinah, kakor klince, klej, dreto, smolo, žreblje ušesca (rinkice), trake, čistila za čevlje, krtače i. t. d.

: v trgovini usnja M. OŠLAG :

v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.
Cene solidne Postrežba točna!

Samo Grajski trg 1.

Ne bode Vam žal, kajti mnogo denarja si bode prihranili ako obiščete

trgovino Jos. Karničnik, Grajski trg 1

ter se sami prepričate, o veliki izbiri ter res nizkih cenah, pravkar došlega sukna vseh vrst za gospode in dame samo najboljše češko in angleško blago.

Velika zaloga vsakovrstnega blaga za jesen in zimo, parhentov, odej perila, največja izbira vseh vrst svilenih robcev i. t. d.

3-3 543

Oglejte in prepričajte se!

Samo Grajski trg 1.

Kupim

vse neuporabne zlate predmete kakor verižice, obeske, prstne, zapestnice, uhane, srebrn in zlati denar i. t. d., kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite, tvrdka

12-508

R. Bizjak

trgovina ur, zlatnine in srebrnine

Maribor, Gosposka ulica 16.

Inserati v Straži imajo uspeh!

Oglejte si, in naročite zimsko obleko ali zimsko suknjo (Stuler) v manufakturni trgovini

Rudolf Niefergal, Koroška cesta 1, lastna krojačnica (Fr. Safran)

1-2 714

ter bode te prepričani, kakor že mnogo drugih o solidni ceni ter prvovrstni izdelavi oblek. Istotako se ima v zalogi zimsko perilo, posteljne odeje, koce, volneni triko, barkenti, nogavice i. t. d.

Lastna krojačnica! Solidne cene!

LIVARNA

ZA

ZVONOVE IN KOVINE

POPREJ DENZELA SINOVI

MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9

je zopet v obratu!

CERKVENE ZVONOVE

izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA

RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarna, oprema za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravljalnica za brizgalne itd.

261

Inž. I. & H. Bühl.

156

Proti dobremu plačilu se vzame v najem večji prostor za delavnico ali skladišče. Ponudbe na upravnishvo lista.

Naročajte naše liste!

Medić, Rakovec & Zankl

d. z o. z. Ljubljana.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala; Ljubljana. Brzjavni: Meraki, Ljubljana. Skladišče: Novi Sad. Telefon 64.

Gosposka ul. PODRUŽNICA MARIBOR. Solska ulica.

Emailni laki. Pravi firnež. Barve za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (gips), mastec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERA KL“

Lak za pode, Emailni lak.
Linoleum lak za pode.
Bronuline.

4-5091

Ceniki se začasno ne razpošiljajo.

ZADRUŽNA BANKA

podružnica MARIBOR

Gosposka ul. 20, Telef. 127

Centrala SPLIT.

PODRUŽNICE: Maribor, Zagreb, Novi Sad.

3-3 557

AFILIJACIJE: Zadruga šteditelna Trst, Zadruga banka Rijeka,

obrestuje hranilne vloge na knjižice po

4¹/₂ % letno
4 % letno

Vloge na žiro-račun po

Automobilna prometna d. d. v Ljubljani.

Poziv k subskripciji delnic.

Ministrstvo trgovine in industrije dovolilo je podpisanim bančnim zavodom z odlokom z dne 30. decembra 1920 št. 10.148/20 ustanovitev delniške družbe pod imenom »Automobilna prometna d. d.« s sedežem v Ljubljani, ki ima predvsem namen vzdrževati avtomobilni promet križem Slovenije.

Družba je ustanovljena z osnovno delniško glavnico 2.000.000 K, ki se sme s sklepom občnega zbora zvišati na 10.000.000 K. Pri tem je stavilo omejeno ministrstvo pogoj, da je z ozirom na občno koristnost podjetja dati delniško glavnico v javno subskripcijo.

V smislu tega odloka dajemo v javno subskripcijo

do 25.000 delnic po K 400 nominale.

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati. Vrhutega je plačati za stroške — zlasti za izdajo delnic — po 40 K za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1921.

Prijave sprejemajo: Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska eskomptna banka in vse njihove podružnice ter Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice bodo deležne čistega dobička od 1. januarja 1922 dalje ter se opremljene s kuponi za leto 1922.

Vsakemu subskribentu bodo izdajali zavodi potrdila o subskribiranih delnic in o celokupno vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic se bo subskribentom poročalo. Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

V smislu § 12. pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po 1 glas.

Hkrati sklicujemo

ustanovni občni zbor

ki se bo vršil v četrtek, dne 27. oktobra 1921 ob 11. uri dopoldne v prostorih centralne Jadranske banke v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7, II. nadstropje, s sledočim dnevnim redom:

1. Sklepanje o ustanovitvi delniške družbe in o končnoveljavnosti ugotovitvi vsebine družbine pogodbe, kakor je le ta od državne uprave odobrena;
2. Volitev članov upravnega sveta;
3. Volitev članov nadzorstva.

V Ljubljani, dne 30. sept. 1921.

Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Slovenska Eskomptna banka, Kreditni zavod za trgovino in industrijo.

2-21 556